

Lättläst partiprogram för Svenska folkpartiet i Finland

Det här är Svenska folkpartiets,

alltså SFP:s partiprogram.

I ett partiprogram står det vad medlemmarna
i ett politiskt parti vill arbeta för.

Vårt land Finland

Svenska folkpartiet i Finland är ett liberalt parti.

Liberal betyder att man tycker

att det ska finnas frihet,

men också ansvar.

Inom SFP tycker vi att demokrati är viktigt

och att alla människor är viktiga.

SFP vill arbeta för ett samhälle där varje människa

har möjlighet att utvecklas och skapa sin egen framtid.

Vi i SFP jobbar för ett Finland där man kan

använda både svenska och finska.

De svenskspråkiga institutionerna är viktiga

för svenskan i Finland.

Institutioner är till exempel skolor och universitet.

Vi vill att man i Finland respekterar

alla olika modersmål och kulturer.

Alla i samhället ska få hjälp och stöd

då de behöver det.

Vi tycker att kunskap, frihet och samarbete är viktigt.

Bildning är viktigt.

Det är viktigt att alla kan vara en del av samhället

och får den kunskap de behöver.

Det är viktigt för Finland att människorna

kan vara nyfikna och kreativa och hitta på nya idéer.

Alla ska ha tillgång till kultur och få lära sig saker.

Det är viktigt att människor får tänka, ställa frågor

och hitta på saker själva.

Vi tror på Europa.

Det finns många svåra frågor i världen och vi i SFP

tror att det är viktigt att samarbeta med andra länder

för att lösa de här frågorna.

Det är viktigt att Finland samarbetar

med de andra länderna i EU, alltså Europeiska unionen.

Det är också viktigt att de nordiska länderna

arbetar tillsammans.

De nordiska länderna är

Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island.

Åland, Grönland och Färöarna hör också till Norden.

Vi tror på företagande.

I SFP tycker vi att företag och företagare är viktigt.

När företag mår bra skapas flera jobb.

Det är viktigt att politiken gör det möjligt

att vara företagare och hitta på nya idéer.

Det är nyttigt för Finland om företagen fungerar bra

och det finns många jobb.

Det är också bra om det kommer investeringar,

alltså pengar till de finländska företagen.

Vi tror på jämlikhet.

Vi inom SFP tror på jämlikhet.

Vi vill ha ett Finland där alla har lika möjligheter att lyckas

och där alla människor har både frihet och ansvar.

Vi tror att Finland mår bra om vi satsar på utbildning.

Det är också viktigt att det finns social trygghet,

alltså att man får stöd om man behöver det,

till exempel om man är sjuk eller arbetslös.

Vi tror också att Finland behöver näringsfrihet,

alltså att man får jobba med olika saker

och starta företag.

Vår värld

I världen är vi människor och länder
beroende av varandra.

Det som händer i andra länder
påverkar också oss som bor i Finland.

Naturkatastrofer och krig
påverkar livet för människor i andra länder
men de påverkar också tryggheten i Finland.

Därför är det viktigt att vi i Finland
samarbetar med människor i andra länder
för att lösa problemen.

Finlands försvar är viktigt för landets säkerhet.

Det är viktigt att vi har en stark egen armé.

Nu hör Finland till Nato
och då får vi också stöd av andra länder
för att försvara oss om det behövs.

Vi inom SFP tycker att Finland ska samarbeta
med andra länder
till exempel inom FN, alltså Förenta nationerna.

Finland ska samarbeta med de andra nordiska länderna.

Svenska folkpartiet tycker att EU, alltså Europeiska unionen
är bra för Finland.

Länderna i EU har mycket gemensamt

och SFP tycker att vi ska arbeta tillsammans inom EU i frågor som gäller till exempel politik och ekonomi. Länderna i EU ska arbeta för fred, för en god ekonomi och för rättvisa. EU behöver bli starkare och bättre på att handla snabbt för att stora länder i världen ska ta EU på allvar.

Vi i SFP tycker att politik ska byggas på gemensamma avtal och att man ska komma överens om hur man gör saker.

Finland ska arbeta för en värld där alla människor är värdefulla och där alla har samma rättigheter och skyldigheter. Finland ska också arbeta för demokrati, alltså för att alla får vara med och påverka och rösta om vilka politiker som ska styra.

SFP vill:

- Att Finland i framtiden är världens tryggaste land och vi aktivt arbetar för en säkrare värld via till exempel FN och Nato.
- Att EU agerar snabbt och effektivt vid kriser och säkerhetshot som gäller utrikespolitik eller säkerhetspolitik.
- Att Finland har allmän jämställd värnplikt för alla. Det betyder att både unga kvinnor och unga män

kallas att göra militärtjänst, alltså gå en militär utbildning.

Det är också viktigt att de flesta klarar av sin militärtjänstgöring och inte avbryter den.

- Att det finns garnisoner på många ställen i Finland, alltså ställen där soldater bor, övar och utbildas. Nylands brigad ska vara en viktig del av Finlands och Nordens försvarssamarbete.
- Att ett internationellt avtal skyddar Arktis, alltså området kring Nordpolen från utnyttjande och militarisering.

SFP vill:

- Att det ska vara lätt att resa och flytta mellan olika länder i Norden och att bo eller arbeta i ett annat nordiskt land.
- Att det ska vara lättare än förut att resa mellan olika EU länder eller ha affärsverksamhet i olika EU länder. Det ska inte finnas hinder för människor, tjänster, varor eller pengar att röra sig inom EU.
- Att EU är en handelsmakt och har frihandelsavtal som täcker stora delar av världen. Det betyder att EU kan handla med andra länder utan att man måste betala tull för olika varor.
- Att EU:s beslutsfattande är effektivare och det blir möjligt att fatta majoritetsbeslut. Majoritetsbeslut betyder att alla EU länder

inte behöver tycka lika i en fråga

för att man ska kunna fatta ett beslut,

utan det räcker med att de flesta av länderna i EU är överens.

- Att Europa leder världen i forskning och kunskaper och i att hitta på nya sätt att göra saker på.

- Att det finns en stark tro på att

människor i olika delar av världen kan samarbeta

och att man har gemensamma avtal

och överenskommelser.

SFP vill:

- Att Finland och EU är aktiva och bär sitt ansvar för fred och stabilitet i världen.

- Att utvecklingsbiståndet är 1 procent av Finlands bruttonationalprodukt, alltså BNP. Utvecklingsbistånd är pengar som Finland betalar till fattigare länder i världen.

- Finland tar ett större ansvar än nu för kvotflyktingar och humanitär invandring, alltså människor som behöver fly från länder där det är krig eller där de blir dåligt behandlade.

Vår skola

Skolan är väldigt viktig

för hela det finländska samhället.

Finland ska ha världens bästa skola.

Utbildningen i Finland ska vara bra

ända från småbarnspedagogiken, alltså dagis
till universitet och högskolor.

Det är viktigt att alla barn
har lika goda möjligheter till utbildning.

Det är viktigt att barn och unga
kan känna sig trygga på dagis och i skolan.

Då är det också lättare att lära sig.

I grundskolan ska man få vara nyfiken
och lära sig de viktigaste grundkunskaperna.

I gymnasiet så får man lära sig mera
om många olika saker och blir allmänbildad,
och i yrkesskolan ska unga få lära sig ett arbete.

Om man vill kan man sedan studera vidare
efter yrkesskolan eller gymnasiet.

För att allt ska fungera är det viktigt
att det finns tillräckligt med utbildad personal i skolan.

Folkhögskolor, medborgarinstitut och vuxenutbildning
är viktiga för att människor ska kunna lära sig
under hela livet.

Universitet och högskolor ska ha tillräckligt med resurser
för forskning och undervisning.

Det är viktigt att man kan studera

både på finska och svenska i Finland.

Man kan studera på svenska bland annat i

Helsingfors, Åbo och Vasa.

Utbildningen vid universitet och högskolor ska vara sådan

att både samhället och företagen

har nytta av det som studerandena lär sig.

Det är viktigt att det finns bibliotek och kultur

för alla i samhället.

Kultur och konst hjälper oss att förstå vem vi är.

SFP vill:

- Att att alla barn ska ha rätt till småbarnspedagogik och att barn ska gå två år i förskola.
- Alla barn ska ha rätt till en bra grundläggande utbildning och att de ska undervisas av utbildade lärare.
- Att skolan ska vara en trygg plats där både elever och lärare trivs.
- Att alla barn som går ut grundskolan ska ha lärt sig de viktigaste sakerna.
- Att ingen ska bli mobbad eller diskriminerad i skolan.
- Att språkundervisningen i skolan ska vara bra och stöda barnen i att lära sig språk.

Barn ha möjlighet att vara med

i språkbadsundervisning och språkduschar.

Språkbadsundervisning och språkduschar

är när barn får använda ett annat språk i skolan

än det språk som man använder i vanliga fall.

SFP vill:

- Att alla ungdomar kan få en examen från andra stadiet, alltså högstadiet eller från en yrkesskola.
Den som behöver stöd för att lära sig ska få tillräckligt stöd.
- Att alla som har gått ut gymnasiet eller yrkesskolan ska ha lika goda möjligheter att söka vidare till högre utbildning.
- Att det ska vara hög kvalitet på utbildningen och forskningen i högskolorna och universiteten i Finland.
Samarbetet mellan högskolorna ska vara bra.
Det ska också finnas fungerande samarbete med högskolor i andra länder.
- Att de flesta som studerar i högskolor i Finland ska åka till ett annat land för utbytesstudier under sin studietid.
- Att det ska finnas flera studerande från andra länder vid högskolor i Finland än det gör nu.
Flera av dem ska välja att bli kvar i Finland när de är färdiga med sina studier.

SFP vill:

- Att det finns medborgarinstitut där man kan delta i olika kurser och konstundervisning som vem som helst kan delta i.
- Att vi i Finland har satsat på att stöda kultur och konst och det gör att människor mår bättre och att vi kan exportera kultur som teater eller musik

till andra länder.

- Att vi tar hand om vårt kulturarv i Finland, alltså vår historia, kultur och litteratur.
- Att kultur och utbildning på svenska fungerar bra och de svenskspråkiga kan påverka sådant som gäller dem.

Vår ekonomi

Det är viktigt för samhället

att människor tror på framtiden och vågar prova nya idéer.

När både privatpersoner och samhället

har tillräckligt med pengar och ekonomin fungerar bra

så har Finland också råd med den servicen

som människorna behöver.

SFP vill att företag ska ha bra möjligheter

att fungera och växa i Finland.

SFP tycker att företag i Finland

ska kunna göra affärer med företag i andra länder

och sälja produkter till andra länder.

Det är också viktigt att man i Finland satsar på forskning

och hittar på och utvecklar nya idéer.

Arbetslivet förändras hela tiden.

Därför tycker SFP att det är viktigt

att man enkelt kan byta från att jobba som anställd

till att bli företagare eller studera.

Det ska löna sig att arbeta

och om man är utan arbete

ska man få stöd på ett sådant sätt

att det är lätt att börja arbeta igen.

Det är viktigt att beskattningen är sådan

att den inte ändras hela tiden.

Det ska vara lätt för personer och företag

att veta hur mycket de ska betala i skatt.

Beskattningen ska vara sådan att det lönar sig

att arbeta eller ha ett företag.

SFP vill:

- Att sysselsättningsgraden i Finland är över 80 procent.

Det betyder att över 80 procent av alla 20–64-åringar arbetar.

- Att skatten på arbete, pensioner och företagande har sänkts.

Det skulle ge människor mera pengar som de kan köpa varor och tjänster för.

- Att nya uppfinningar och affärsidéer har gjort att vi har flera nya företag som klarar sig bra.

- Att jordbruket, skogsbruket och fisket fungerar och gör att Finland har en bra självförsörjning.

Självförsörjning betyder att vi kan producera

en stor del av den mat och de varor vi behöver inom landet.

- Att det har gjorts satsningar på välmående

och rehabilitering i arbetet och det finns möjligheter att vidareutbilda sig också i vuxen ålder.

Det har lett till att människor kan vara med i arbetslivet längre än förut.

- Att de anställda mår bra gör att företagen klarar sig bättre.

SFP vill:

- Att Finland är ett bra land för den som är företagare.
- Att lokala avtal, alltså att man kommer överens om regler och löner på arbetsplatsen gör att företagsledningen och personalen samarbetar och litar på varandra.
- Att det är lättare än förut för företag att anställa mera personal.
- Att barn och ungdomar får lära sig om företagande i skolan.

SFP vill:

- Att alla ska ha likadana möjligheter på arbetsmarknaden. Män och kvinnor ska få lika lön för samma arbete.
- Att man inte längre betalar skatt om man får ett arv, utan man betalar skatt först om man säljer det man har ärvt. Att ärva är att få något efter att en person har dött. Man kan till exempel ärva en tavla eller en lägenhet.

Vårt välmående

SFP vill att vi ska ha ett starkt välfärdssamhälle

där alla får det stöd de behöver.

Socialvården och hälsovården ska vara tillgänglig för alla

och fungera på både finska och svenska.

Det är viktigt med god vård
och att satsa på forskning och nya tekniker.

Det är viktigt att förhindra att problem uppstår
och att det finns vård och stöd i ett så tidigt skede som möjligt.

Vi i SFP tycker att en god vård kan ordnas
som ett samarbete mellan den offentliga sektorn,
alltså den vård som ordnas av välfärdsområdena
och den privata vården och föreningar och organisationer.

Det är viktigt att primärvården, alltså till exempel hälsocentraler
finns nära där människor bor.

Det är viktigt att man får rätt sorts hjälp genast
när man behöver den.

Rätt hjälp i rätt tid blir billigare för samhället
och man börjar må bättre snabbare.

Det är viktigt att vårdpersonalen kan finska och svenska.

För det behövs utbildning
och att man satsar på personer som kan språket
när man anställer ny personal.

Alla ska ha rätt att leva i trygghet
utan diskriminering eller våld.

Samhället ska arbeta mot våld i nära relationer,
alltså våld där någon i familjen

skadar en annan familjemedlem.

Alla ska få hjälp och vård

oberoende av vad man har för bakgrund.

SFP vill:

- Att alla får vård enligt de behov som de har.
Det är också viktigt att vårdbehovet identifieras tidigt, alltså att man får hjälp redan innan problemen har hunnit bli stora.
- Att det finns tillräckligt med utbildad vårdpersonal både på svenska och finska.
- Att man satsar på att de som arbetar inom vården ska trivas och må bra på arbetet,
och att man ska få tillräckligt betalt för sitt arbete.
- Att många vill jobba inom vården.
- Att det finns en fungerande mentalvård och missbrukarvård för personer i alla åldrar.
- Att papperslösa har rätt till hälsovård och sjukvård.
Papperslösa är personer saknar rätt att vara i Finland till exempel för att de inte har uppehållstillstånd.
- Att vården utvecklas och att det går lätt att få kontakt med socialvården och hälsovården.
- Att våld inom familjen inte ska finnas mera.
- Att man i Finland har ett system för egenläkare och egen sjukskötare eftersom det skapar trygghet att få vård av bekanta människor.
- Att vården av äldre fungerar bra.
SFP vill också att det ska gå att välja mellan olika sätt att bo på när man är gammal.

- Att funktionshindersservicen stödjer både personen med funktionsnedsättning och familjen. Man ska få service enligt sina egna behov.
- Att finländarna mår bättre tack vare mera motion och bättre mat.
- Att man får mentalvård, alltså hjälp med psykiska problem om man behöver det.
- Att ungdomar mår bättre bland annat för att det har satsats på ungdomsarbete, alltså utbildade vuxna som stöder ungdomar.
- Att alla unga har något trevligt att göra på fritiden och rätt till en gratis hobby.
- Att människor känner sig mindre ensamma och det finns stöd att få om man är ensam.

Vår miljö

SFP vill att Finland ska arbeta

med att minska utsläppen av koldioxid

så att klimatförändringen inte blir värre.

Det är också viktigt att skydda naturens mångfald

så att inte flera djurarter och växtarter dör ut.

Vi måste använda det som finns i naturen,

som vatten, skog och mineraler på ett klokt sätt.

Finland ska arbeta med den gröna omställningen.

Med grön omställning menar man att olika länder

börjar använda energi

som inte orsakar koldioxidutsläpp.

Inom SFP tänker vi att Finland kan ha nytta av den gröna omställningen.

Om vi satsar på forskning, grön teknik och cirkulär ekonomi så kan vi i Finland göra någonting bra för klimatet.

I en cirkulär ekonomi används saker så länge som möjligt.

När de går sönder ska de gå att laga, göra om till något annat eller återvinna.

Att satsa på forskning och ny klimatvänlig teknik kan också ge nya arbetsplatser.

SFP vill att den som förorenar också betalar för det till exempel genom att betala högre skatter.

SFP tycker att klimatarbetet och miljöarbetet ska vara en del av vardagen.

Man ska få lära sig om klimat och miljö i skolan.

SFP tycker att vi behöver satsa på miljövänliga beslut i samhället och att vi ska satsa på bättre kollektivtrafik på att man kan cykla till olika ställen och på att odla mat på ett hållbart sätt.

SFP vill:

- Att Finland är klimatneutralt år 2035, alltså att vi inte släpper ut mera koldioxid i luften än vi kan binda till exempel i skogarna.
- Att Östersjön mår bättre och att länderna runt Östersjön arbetar tillsammans för att havet ska må bra.

- Att det lönar sig att vara jordbrukare eller fiskare i Finland.
Då finns det också tillräckligt med mat i Finland.
- Att naturen mår bättre och att inte flera djurarter eller växtarter dör ut.
För att hjälpa naturen måste vi i Finland använda marken på ett klokt sätt och planera jordbruk och skogsbruk så att de gör så lite skada som möjligt.
- Att vi har ren luft, rent vatten och ren mat för att människor inte får i sig skadliga kemikalier.
- Att Finlands skogar används på ett hållbart sätt så att skogsägare kan få pengar och man kan använda trä men så att skogarna ändå inte förstörs.
- Att vi i framtiden har många olika sätt att få energi i Finland och att vi inte längre använder fossila energikällor, alltså till exempel olja eller kol.
- Att vi bygger hus på ett sätt som är bra för miljön och att vi bygger hus som håller länge.
- Att kollektivtrafiken, alltså tåg och bussar är mera klimatvänliga.
Det är också bra om bilarna är mera klimatvänliga.
- Att man satsar på tågtrafik och spårvagnar som är mera miljövänliga än bussar.
- Att det går att bo och leva på landsbygden och i skärgården på ett sätt som fungerar och inte skadar naturen.

Vårt samhälle

SFP vill ha ett öppet och demokratiskt samhälle där alla människors friheter och rättigheter respekteras.

SFP tycker att man ska få säga sin åsikt alltså ha yttrandefrihet.

Religionsfrihet är också viktigt.

Religionsfrihet betyder att man får tro och höra till en religion men att man inte måste höra till en religion.

Ingen ska diskrimineras, alltså behandlas illa till exempel på grund av en funktionsnedsättning eller kön eller hudfärg.

Alla ska få bestämma om sin egen kropp och sitt liv.

SFP tycker att barns rättigheter är viktiga och att Finland ska vara det bästa landet i världen för barn.

SFP tycker att ett starkt rättsväsende är viktigt, alltså att domstolarna fungerar bra och att besluten är rättvisa.

Man ska försöka förhindra brott.

Polisen och räddningstjänsten är viktiga och skapar trygghet i vardagen.

Oberoende medier är viktiga för att demokratin ska fungera.

Oberoende medier betyder att journalister vid till exempel tidningar och TV får skriva och göra program utan att någon annan bestämmer vad de ska skriva eller göra program om.

Det är viktigt att medierna kan vara kritiska

och granska dem som har makten.
Till exempel politiker
och sådana människor eller företag
som har mycket pengar
har också ofta mycket makt.

SFP vill att Finland ska vara ett bra land att flytta till.
Integrationen behöver fungera
så att de som flyttar till Finland
lärt sig språket och får utbildning eller jobb.
Det är också viktigt att människor bemöter varandra
med vänlighet och respekt.
När integrationen lyckas bra
och den som flyttar till Finland trivs
så är det bra både för den personen och för samhället.
SFP vill också att vi ska kunna vara stolta
över både finskan och svenskan
och de andra språken i Finland.

SFP vill:

- Att lagar skrivs ordentligt när det görs nya lagar.
- Att det finns tillräckligt med poliser
och tillräckligt många som jobbar i domstolarna.
- Att kommunerna och välfärdsområdena fungerar bra
och erbjuder service nära invånarna.
Att man kan få service både på finska och svenska.
- Att båda föräldrarna delar på ansvaret
för familjen och hemmet.
- Att det ska finnas människor
med olika bakgrund i politiken och i företagen.

- Att Finland är ett tryggt land för sexuella minoriteter, könsminoriteter och andra utsatta grupper.
Att våld mot kvinnor har stoppats
och inte längre är ett problem i samhället.
- Att den som begår ett brott får ett straff.

- Att det inte mera ska finnas diskriminering och rasism i Finland.
- Att Finland har blivit ett mera lockande land för invandrare bland annat genom att man får arbetstillstånd eller uppehållstillstånd snabbare och blir vänligt bemött.
- Att integrationen av invandrare blir lättare genom att det finns språkundervisning och att man kan börja arbeta eller studera så snart som möjligt.
- Att 5–10 procent av invandrare som kommer till Finland integreras på svenska.
- Att andelen personer som har jobb i Finland är lika stor oberoende av om man är född i Finland eller inte.